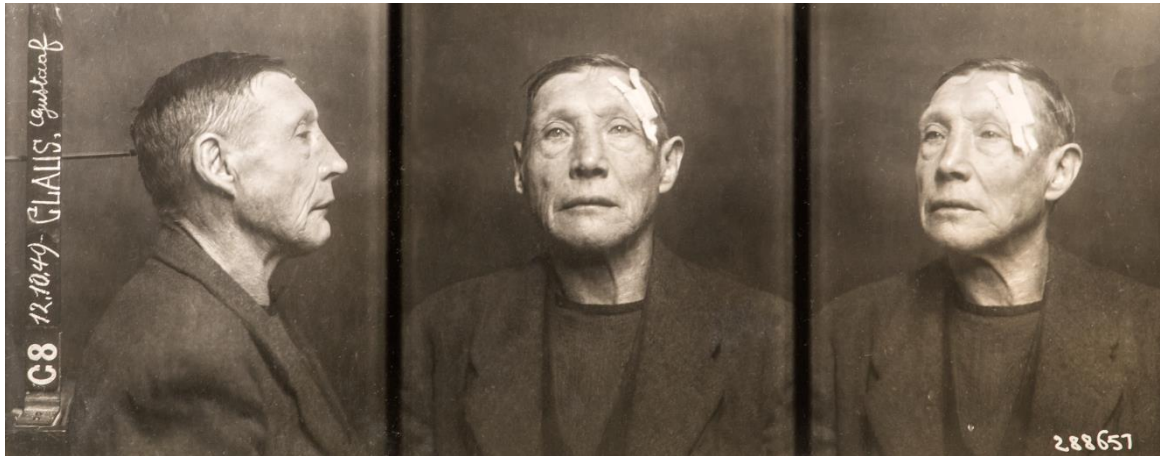

Claus Gustaaf Frans, °1881

Jeugdijaren

Gustaaf Frans CLAUS wordt in Gent geboren op 10 september 1881 als derde van zes kinderen.

De vader, Joannes Baptista Claus, was in Gentbrugge geboren op 27 september 1849, maar werkte in Gent als arbeider in een katoenfabriek en woonde er op de Sint-Antoniushoek. De moeder, Virginia Serlippens, was in Gent geboren op 4 augustus 1851. Haar vader was katoenspinner en haar ouders woonden op het Godshuysammeken, een straat aan het Sint-Jacobsgodshuis, een in de middeleeuwen opgericht armen- en ouderenhuis dat aan die straatkant o.a. een aantal proveniershuisjes had voor gestichtsbewoners die er levenslang onderhoud genoten. Ook zij werkte voor ze huwde als fabriekswerkster en woonde ook op de Sint-Antoniushoek. Ze kreeg op 7 april 1874 – waarschijnlijk met Joannes Baptista – al een onwettig kind, Theresia Serlippens, dat op 8 februari 1875, slechts 10 maanden oud overleed. Joannes Baptista en Virginia huwden in Gent op 25 augustus 1875. Joannes Baptist is dan 26 jaar, Virginia 24 jaar. Getuige bij dit huwelijk was o.a. 'spinder' Franciscus Claus (°ca 1840), oudere broer van de bruidegom.

De Sint-Antoniushoek

Afb. 3. Sint-Antoniusskaai werd in 1812 de officiële naam van de Lievegang langs de oude Lieve. De vroegere naam bleef behouden voor de aftakking naar het Tolhuis toe (litho van P. Van Duyse, verzameling DSMG, Begijnhof, Sint-Amandsberg).

Het gezin woont op de Sint-Antoniusskaai, een deel van de voormalige 'Lievegang' (*passage de la Lieve*). De 'Lieve' was een kanaal dat vanaf de dertiende eeuw het Gravensteen verbond met het Zwin en in 1872 grotendeels opgevuld en vervangen werd door de Sassevaart, de voorloper van het Zeekanaal Gent-Terneuzen. Op de Sint-Antoniusskaai woonden vooral fabriekswerkers die zich er in de 19de eeuw tijdens de expansie van vooral de textielindustrie hadden gevestigd. Na de ineenstorting van de textielindustrie vanaf de jaren dertig van de 20ste eeuw, werd het een eerder armoedige wijk.

In het gezin Claus-Serlippens worden zes kinderen geboren, allemaal in Gent: Oscar Franciscus (°24-01-1876, Stephania (°15-12-1878), Gustavus Franciscus (°10-09-1881), Josephina Francesca (°28-06-1884), Josephus Franciscus (°31-10-1886/+Gent 17-06-1887, 7 maanden oud) en Josephus Marinus (°03-11-1888).

Gustaaf Frans wordt opgevoed door zijn ouders. Tot zijn 12 jaar gaat hij wel naar school, maar steekt daar niet veel op. Daarna werkt hij als fabriekswerker en dokwerker.

Wat zijn militieplichten betreft, hoort hij normaal gezien bij de lichte 1901. Het is nog de tijd van de lotelingen. Dankzij een goed lot hoeft hij geen legerdienst te doen.

Gustaaf verblijft 21 maanden in het Guislaingesticht te Gent, het was niet te achterhalen wanneer precies of waarom. Vermoedelijk roept zijn gedrag toch wel vragen op over zijn psychische toestand.

Actief leven

Gustaaf huwt een eerste keer in Gent op 6 juli 1904 met katoenbeworkster Maria Leonia Van Hulle uit de Aambeeldstraat, een straat in de wijk Brugse Poort, een van de armoedigste wijken van Gent. Maria Leonia is geboren in Gent op 17 mei 1884 en een dochter van katoenbeworker Fredericus Van Hulle en Maria Elodia De Raeve. Bij zijn huwelijk heeft Gustaaf, zoals hoger vermeld, voldaan aan de militieplicht. Hij werkt als katoenbeworker en woont nog bij zijn ouders in de Lievegang (Sint-Antoniusskaai). Een broer van Maria Leonia, dokwerker Seraphinus Van Hulle (°ca 1878) is getuige. Dit huwelijk houdt geen stand en op 15 januari 1908 wordt de echtscheiding uitgesproken. Maria Leonia Van Hulle, de ex-vrouw van Gustaaf overlijdt te Gent op 30 september 1922.

Gustaaf huwt een tweede keer in Gent op 23 oktober 1915 met Rachel Baeyens geboren in Gent op 27 januari 1894. Rachel is een dochter van dagloner Carolus Baeyens (°ca 1868) en Victoria Desmet (°ca 1871) en woont voor haar huwelijk in de Sint-Salvatorstraat. Deze ligt bij een oude noordelijke Leie-arm. Schippers, scheepswerven en havenarbeiders bepalen er van oudsher het karakter. In de late 18de en in de 19de eeuw

zorgden de voedings- en kledingindustrieën, de metallurgie en de havengebonden activiteiten er voor een overbevolking van de armste bevolkingsgroep en kende de wijk het grootste aantal beluiken van heel Gent.

Op 2 april 1916 overlijdt zijn vader in Gent, 67 j. oud.

Ook het tweede huwelijk van Gustaaf Frans loopt mis en op 7 juli 1926 wordt te Gent de echtscheiding uitgesproken.

Zijn moeder overlijdt te Gent op 22 januari 1933, 82 j. oud

Landloper

Op 2 december 1937 dient Gustaaf Frans Claus zich aan in het toevluchtshuis van Merksplas en ondergaat daar een onderzoek door de antropologische dienst. Het verslag van dit onderzoek vertelt wat meer over zijn leven.

De laatste acht jaar (van 1929 tot 1937) kwam hij aan de kost als helper op de markten.

Zijn fysieke toestand is allesbehalve goed. Hij lijdt aan een zware astmatische bronchitis en heeft een aantal fysieke beperkingen na enkele werkongevallen. Zijn mentale toestand wordt beschreven als 'alcoholische ontaarding op aangeboren geesteszwakte'.

Hij is een vechtersbaas, verkwister, drinkebroer, tuchteloos en lui. Hij gaat om met mensen met een slechte reputatie en is meerdere keren in contact gekomen met het gerecht en veroordeeld voor smaad aan de politie, dronkenschap, aanbrengen van slagen en verwondingen, diefstal, nachtlawaai, braak van een afsluiting, wateren tegen andermans huis, brandstichting en slagen aan de politie. Tussen 09-06-1920 en 10-10-1925 bvb. liep hij zo vijftien veroordelingen op.

Zijn toestand is zonder uitkomst, aldus de dokter. Er wordt beslist hem in de Rijksweldadigheidskoloniën te weerhouden wegens zijn lichamelijke toestand en hem op te nemen in Paviljoen A te Wortel om zijn drankverslaving aan te pakken.

Gustaaf Frans Claus overlijdt in Gent op 22 november 1958. Hij werd nog 77 jaar.

Rachel Baeyens, de tweede (ex-)vrouw van Gustave, overlijdt te Gent op 22-12-1966, 72j. oud.

Het was niet te achterhalen of Gustave Frans of zijn broers en zussen kinderen hebben gehad, de geboorteakten zijn door de privacyregels gedurende 100 jaar niet in te kijken door niet-familieleden.

Bronnen:

➤ Landlopersdossiers in het Rijksarchief van Antwerpen.